

BUSINESS FOUNDATION & ITS ENVIRONMENT (Part-I)

S. Madushanka

B.Sc (Mgt) Accounting (Special) (U.G)

University of Sri Jayewardenepura

ව්‍යාපාරයක් යන්න හැඳින්වීම

ලාභ ලැබීමේ අරමුණින් පවත්වාගෙන යන මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරාලීම සඳහා අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය, බෙදාහැරීම, අලෙවිය හා අනුබද්ධ සියලු කටයුතු සාමාන්‍යයෙන් ව්‍යාපාර ලෙස අර්ථ දැක්විය හැකි ය.

ලාභ අරමුණින් තොර ව මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා ඉටු කිරීම සඳහා පවත්වාගෙන යන ව්‍යාපාර ද පවතී.

ඒ අනුව ව්‍යාපාර යනු මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා ඉටු කිරීම සඳහා ඇති ඕනෑ ම ආර්ථික කටයුත්තකි.

අවශ්‍යතා යනු

මිනිසා විසින් අනිවාර්යයෙන් ම සපුරාගත යුතු කායික හා මානසික තත්ත්ව මිනිස් අවශ්‍යතා ලෙස හැඳින්වේ.

ආහාර, ඇඳුම්, නිවාස, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය, සන්නිවේදනය, ප්‍රවාහනය, ආරක්ෂාව ආදිය අවශ්‍යතා වේ.

වූවමනා යනු

මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරා ගන්නා විවිධ ආකාර වූවමනා ලෙස හැඳින්වේ.

ආහාර අවශ්‍යතාව සපුරා ගන්නා විවිධ ආකාර වන බත්, පාන්, ඉඳි ආපේප, තේ වූවමනාවලට නිදසුන් වේ.

අවශ්‍යතා හා වූවමනා සඳහා නිදසුන්

අවශ්‍යතා	වූවමනා
- ආහාර - ඇඳුම් - නිවාස	බත්, පාන්, ඉඳි ආපේප, තේ සාරි, කලිසම්, ගවුම්, සරම තට්ටු නිවාස, යුගල නිවාස, නිල නිවාස, නේවාසිකාගාර
අධ්‍යාපනය	පාසල් අධ්‍යාපනය, පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය, පෞද්ගලික පාසල්, පාඨමාලා, පොත්පත්
සෞඛ්‍යය	රජයේ රෝහල්, පෞද්ගලික රෝහල්, බෙහෙත්, වෛද්‍ය පරීක්ෂණ
සන්නිවේදනය	දුරකථන, ෆැක්ස්, විද්‍යුත් තැපෑල, අන්තර්ජාල පහසුකම්
ආරක්ෂාව	පොලීසිය, හමුදාව, පෞද්ගලික අංශයේ ආරක්ෂක සේවය

අවශ්‍යතාවල ලක්ෂණ

ජීවත්වීම සඳහා අත්‍යවශ්‍යයෙන් සපුරා ගත යුතු වීම, සෑම පුද්ගලයාට ම පොදු වීම, සීමිත වීම ආදිය අවශ්‍යතාවල ලක්ෂණ කිහිපයක් වේ.

චුච්ඡතාවල ලක්ෂණ

අසීමිත වීම, පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට විවිධ වීම, ව්‍යාපාරිකයින්ට නිර්මාණය කළ හැකි වීම, පුද්ගලබද්ධ වීම, චුච්ඡතාවල ලක්ෂණ කිහිපයක් වේ.

අවශ්‍යතා හා වුවමනා අතර වෙනස්කම්

අවශ්‍යතා	වුවමනා
• සීමිත වේ. • සෑම පුද්ගලයාට ම පොදු ය. • ජීවත්වීම සඳහා අත්‍යවශ්‍යයෙන් ම සපුරාගත යුතු වේ. • ව්‍යාපාරිකයින්ට නිර්මාණය කළ නොහැකි ය. • සමාජ බලවේග මගින් වෙනස් කළ නො හැකි ය.	• අසීමිත වේ. • පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට විවිධ වේ. • ජීවත්වීමට අත්‍යවශ්‍යයෙන් ම සපුරාගත යුතු නොවේ. • ව්‍යාපාරිකයින්ට නිර්මාණය කළ හැකි ය. • සමාජ බලවේග මගින් වෙනස් කළ හැකි ය.

නිෂ්පාදිත යනු

මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා තෘප්තිමත් කරන වෙළෙඳපොළට ඉදිරිපත් කරන ඕනෑ ම දෙයක් නිෂ්පාදිත වේ.

නිෂ්පාදිත ප්‍රධාන වශයෙන් භාණ්ඩ හා සේවා ලෙස වර්ග කළ හැකි ය.

භාණ්ඩ හා සේවා අතර වෙනස්කම්

භාණ්ඩ	සේවා
• භෞතික පැවැත්මක් ඇත. (ස්පර්ශ කළ හැකි ය) • ගබඩා කළ හැකි ය. • සමජාතීය වන පරිදි නිෂ්පාදනය කළ හැකි ය. • සපයන්නාගෙන් වෙන් කළ හැකි ය.	• භෞතික පැවැත්මක් නොමැත. (ස්පර්ශ කළ නොහැකි ය) • ගබඩා කළ නොහැකි ය. • සපයන්නා අනුව වෙනස් වේ. • සපයන්නාගෙන් වෙන් කළ නොහැකි ය.

නිෂ්පාදිතවලින් මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරාගනී.

වෙළෙඳපොළ යනු

ගැනුම්කරුවන් හා විකුණුම්කරුවන් මුණගැසෙන හෝ සම්බන්ධ වන ඕනෑම තත්ත්වයක් වෙළෙඳපොළ ලෙස හඳුන්වයි.

මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා ඉටු කර ගැනීමට වෙළෙඳපොළ තුළින් භාණ්ඩ හා සේවා සපයා ගනී.

ව්‍යාපාරවල ගති ලක්ෂණ

- විකුණුම් හෝ හුවමාරු වීම් සිදු වීම
- භාණ්ඩ හා සේවා ගනුදෙනු සිදු වීම
- ගනුදෙනු අඛණ්ඩ ව සිදු වීම
- ලාභයෙන් අභිප්‍රේරණය වීම
- අවදානමක් තිබීම
- වුවමනා නිර්මාණය කිරීම
- ආර්ථික කටයුත්තක් වීම

ව්‍යාපාරවල ගති ලක්ෂණ

1. විකුණුම් හෝ හුවමාරුවීම් සිදු වීම

සෑම ව්‍යාපාරයක් ම භාණ්ඩ හා සේවා මුදල් ම ය අගයක් මත විකිණීම හෝ හුවමාරු කිරීම සිදු කෙරේ. භාණ්ඩ හා සේවා මිලක් මත මිල දී ගැනීම හා විකිණීම ව්‍යාපාරවල අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. එවැනි විකිණීමක් හෝ හුවමාරුවක් හෝ නො මැති තැන ව්‍යාපාර කටයුත්තක් සිදු නොවේ. උදාහරණයක් වශයෙන් නිවසක පවුලේ අය සඳහා ආහාර පිසීම ව්‍යාපාරයක් ලෙස නො සලකන අතර, මිලකට අන් අයට විකිණීම සඳහා ආහාර පිසීම හා විකිණීම ව්‍යාපාරයක් වේ.

2. භාණ්ඩ හා සේවා ගනුදෙනු සිදු වීම

සෑම ව්‍යාපාරයක් ම, අන් අයට විකිණීම සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සහ/හෝ මිල දී ගැනීම සිදු කරයි. ඒවා පාරිභෝගික භාණ්ඩ හෝ කාර්මික (ව්‍යාපාරික) භාණ්ඩ විය හැකි ය. පාරිභෝගික භාණ්ඩ යනුවෙන් අදහස් වන්නේ අවසාන ප්‍රයෝජනය සඳහා පාරිභෝගිකයින් මිල දී ගන්නා පාන්, ඇඳුම්, පාවහන් ආදී දේවල් ය. කාර්මික භාණ්ඩ/ව්‍යාපාරික භාණ්ඩ යනු පාරිභෝගික භාණ්ඩ නිපදවීම සඳහා යොදා ගන්නා අමුද්‍රව්‍ය, යන්ත්‍රසූත්‍ර ආදී දෑ ය. සේවා යන්නට අස්පාෂ්‍ය විදුලිබලය, රක්ෂණය, බැංකු සේවය ආදී ය නිදසුන් වේ.

3. ගනුදෙනු අඛණ්ඩ ව සිදු වීම

අඛණ්ඩ පදනමක් මත දිගින් දිගට ම භාණ්ඩ හා සේවා ගනුදෙනු සිදු කරයි නම් එය ව්‍යාපාරයක් ලෙස හඳුන්වයි. එක් ගනුදෙනුවක් පමණක් සිදු කිරීම ව්‍යාපාර යටතට නො

ගැනේ. නිදසුනක් ලෙස පුද්ගලයෙක් තමන් පාවිච්චි කරන ලද පරණ සකුටරය විකණීම ව්‍යාපාරයක් නො වේ. නමුත් ඔහු අඛණ්ඩ පදනමක් මත ස්කුටර විකණීම සිදු කරයි නම් එය ව්‍යාපාරයකි.

4. ලාභයෙන් /ප්‍රතිලාභයෙන් අභිප්‍රේරණය වීම

ව්‍යාපාරයක මූලික අරමුණ මුදල් ඉපැයීම හා ධනය අත්පත් කර ගැනීමයි. ඒ අනුව සාමාන්‍යයෙන් ලාභය යන්නෙහි රුපියල් ශතවලින් ලබන ලාභය, වියදමට වඩා වැඩි ආදායම, ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීම, ව්‍යාපාරික අවස්ථා උදාකර ගැනීම හා සමාජ ප්‍රතිලාභ අත්කර දීම යනාදිය අන්තර්ගත වේ. ඒ අනුව ව්‍යාපාර ක්ෂේත්‍රයේ ලාභ අරමුණ කර ගත් මෙන් ම ලාභ අරමුණ කර නො ගත් නමුත් ඉහත සඳහන් ආකාරයේ ප්‍රතිලාභ අරමුණු කර ගත් ව්‍යාපාර ද පවතී. එබැවින් ව්‍යාපාරයක වර්ධනය සහ ප්‍රසාරණය සඳහා ලාභය අත්‍යවශ්‍ය වේ.

5. අවදානමක් තිබීම

ලාභ ලැබීමට ඇති අවිනිශ්චිතතාව හා අලාභ සිදු වීමට ඇති හැකියාව නිසා ව්‍යාපාරවලට අවදානම් ඇති වේ. අනාගතය අවිනිශ්චිත නිසාත්, ව්‍යාපාර පරිසරයේ ඇතිවන වෙනස් වීම් නිසාත්, ලාභයට බලපාන පහත සඳහන් කරුණු ව්‍යාපාරවලට ප්‍රායෝගික ව පාලනය කළ නොහැකි නිසාත් අවදානම නැතහොත් අවිනිශ්චිතතා ඇති වේ.

- පාරිභෝගික රුචිය මෝස්තර සහ ඉල්ලුම වෙනස් වීම නිසා
- යන්ත්‍ර උපකරණ හා නිෂ්පාදන තාක්ෂණය වෙනස් වීම නිසා
- වෙළෙඳපොළ තරගකාරීත්වය ඉහළ යාම නිසා
- අමුද්‍රව්‍ය හිඟය , විදුලිය බිඳවැටීම හා ඉන්ධන හිඟය ඇති වීම නිසා
- ශ්‍රමිකයින්ගේ ගැටලු , වැඩ වර්ජන ආදිය නිසා
- ගිනිගැනීම්, සොර සතුරු උපද්‍රව , අනතුරු ආදී විපත් නිසා
- ව්‍යාපාරයේ සම්පත් භාවිතය පිළිබඳ වැරදි කළමනාකරණ තීරණ නිසා

ව්‍යාපාර නිරන්තරයෙන් අවදානම්වලට මුහුණ දේ, මෙවැනි අවදානම් තිබීම ව්‍යාපාරයක ලක්ෂණයකි.

6. වුවමනා නිර්මාණය කිරීම

මිනිස් වුවමනා තෘප්තිමත් කිරීම සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා නිපදවීම ව්‍යාපාර විසින් සිදු කරයි. සමහර ව්‍යාපාර අමුද්‍රව්‍ය නිමි භාණ්ඩ බවට පරිවර්තනය කිරීම මගින් මිනිස් වුවමනා තෘප්තිමත් කරයි. සමහර ව්‍යාපාර යම් භාණ්ඩයක් බහුල ස්ථානයක සිට එම භාණ්ඩය සඳහා විශාල ඉල්ලුමක් පවතින වෙනත් ස්ථානයකට ප්‍රවාහනය කිරීම මගින් මිනිස් වුවමනා තෘප්තිමත් කරයි. යම් භාණ්ඩයක් හිඟ කාලවල දී ලබා දීම සඳහා සමහර ව්‍යාපාර එම භාණ්ඩයේ අස්වැන්න ලැබෙන කාලවල දී ඒවා රැස් කර ගබඩා කර තබා ගැනීමෙන් මිනිස් වුවමනා තෘප්තිමත් කරයි. මෙලෙස සෑම ව්‍යාපාරයක් ම භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා සේවා සැපයීම කිරීම තුළින් මිනිස් වුවමනා නිර්මාණය කරයි.

7. ආර්ථික කටයුත්තක් වීම

හිඟ සම්පත් භාවිතයෙන් භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමේ හා බෙදාහැරීමේ කටයුතුවල නිරත වීම හේතුවෙන් ව්‍යාපාර අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම ආර්ථික කටයුත්තක් වේ. එය මුදල් ඉපැයීමේ පරමාර්ථයෙන් සිදුවන්නකි. ව්‍යාපාර, භාණ්ඩ හා සේවා විකිණීම, හිඟ සම්පත් භාවිත කිරීම කරන බැවින් එය ආර්ථික කටයුත්තකි.

ව්‍යාපාරයක ප්‍රධාන කටයුතු

- මිනිස් අවශ්‍යතා හා වුවමනා සපුරාලීම
- සම්පත්වලට අගය එකතු කිරීම

එකතු කළ අගය යනු

භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් නිෂ්පාදනයේ දී යොදා ගන්නා සම්පත්වල ස්වරූපය වෙනස් කිරීම මගින් ඇති වන අගය වැඩි වීම එකතු කළ අගය ලෙස හැඳින්වේ. ව්‍යාපාර විසින් කරනුයේ සම්පත්වල ස්වරූපය වෙනස් කිරීමයි. එමගින් එම සම්පත්වල අගය වැඩි වේ. මෙලෙස සම්පත්වලට අගය එකතු කිරීම ව්‍යාපාරයක සිදු වන ප්‍රධාන කටයුත්තකි.

ව්‍යාපාරවලට විවිධ අරමුණු

- වෙළෙඳපොළේ රැඳී සිටීම
- ලාභ උපරිම කිරීම
- විකුණුම් උපරිම කිරීම
- වෙළෙඳපොළ කොටස වැඩි කර ගැනීම
- පාරිභෝගික තෘප්තිය ඉහළ නැංවීම
- කොටස්වල වෙළෙඳ අගය උපරිම කිරීම
- ව්‍යාපාරිකයන්ගේ පුද්ගලික තෘප්තිය
- සමාජ හා ප්‍රජාවගේ සුභසාධනය
- සේවක සුභ සාධනය

ව්‍යාපාර ආර්ථිකයක පැවැත්මට ව්‍යාපාර දායක වන ආකාරය

- වෙනස් වන සංකීර්ණ වුවමනා සපුරාලීම
- නවෝත්පාදනය
- රැකියා උත්පාදනය
- ජාතික ආර්ථිකය සංවර්ධනය

ClassWork.LK

2022
ADVANCED
L E V E L

BUSINESS STUDIES

M A S S C L A S S

ONLINE CLASS

ZOOM තාක්ෂණය ඔස්සේ...

ලියාපදිංචි විමට :-

076 36 55 550

ඉරිදා

උදෑසන 11.00

සුප්‍රභ මධ්‍යය

B.sc.(Mgt) Accounting (Special) (U.G.)

University of Sri Jayewardenepura